

De impact van Samen Oplopen

Metingen van 2020

In dit document leest u over de impact die Samen Oplopen maakt op gezinnen in verschillende gebieden in hun leven.

We vinden het belangrijk dat de inzet van de vrijwilliger en de professionele coördinator van Samen Oplopen aanwijsbaar verschil maakt in de levens van de gezinnen. Naast dat gezinnen verbeteren op negen verschillende levensgebieden willen we de volgende vier doelen bereiken bij de ouders, kinderen en jongeren: 1. ze worden zelfredzamer, 2. ze worden gelukkiger, 3. ze integreren en participeren en 4. de ouders en kinderen ontwikkelen zich gezond.

Vrijwilligers lopen zo'n twee jaar mee in gezinnen en steunen ouders en kinderen of jongeren op een breed gebied. De coördinator, die een hulpverlenersachtergrond heeft, begeleidt het gezin en de vrijwilliger en gebruikt haar hulpverlenersexpertise in de begeleiding van het gezin of jongere of om te overleggen met eventueel betrokken hulpverleners.

Samen Oplopen loopt veelal op met gezinnen met meervoudige en complexe problemen.

U kunt klikken op de volgende onderwerpen:

Inhoud

Metingen van 2020	1
1. Hoe werkt de impactmeting?	2
1.1 Ontwikkeling van de meting	2
1.2 Wat meten we?	2
2. De meting op 9 levensgebieden	2
2.1 Uit de armoede en meer geluk	3
2.3 Psychisch welzijn: Gezinnen worden gelukkiger	3
2.3 Financiën, gezinnen uit de armoede	4
2.4 Opvallende zaken	5
3. De 4 Impactdoelen van Samen Oplopen	6
3.1 Zelfredzaamheid	6
3.2 Meedoen in de samenleving, integreren	6
3.3 Gelukkig voelen	7
3.4 Gezonde ontwikkeling op emotioneel, sociaal en lichamelijk gebied	7
4. Uitspraken van gezinnen	7
5. Waar hielpen vrijwilligers bij?	8
6. Rapportcijfer van gezinnen aan de vrijwilliger en coördinator	8

1. Hoe werkt de impactmeting?

1.1 Ontwikkeling van de meting

De meting die Samen Oplopen gebruikt is ontwikkeld voor het onderzoek naar de impact van Samen Oplopen door het lectoraat 'Participatie, Zorg en Ondersteuning' van de Hogeschool Utrecht (HU) van dec. 2011-dec. 2013. Dit evaluatieve onderzoek is te vinden op de website en op te vragen bij Stichting Samen Oplopen.

Na het onderzoek van het lectoraat zijn we, tussen 2014 en 2018, de effecten van onze inzet blijven volgen door middel van hetzelfde systeem.

Vanaf 1 januari 2019 is de meting iets aangepast. De nieuwe meting is ontwikkeld met 'Avance Impact'. Met Avance impact hebben we een Theory of Change opgesteld. Met een Theory of Change (ToC) worden de activiteiten en de korte-, middellange- en lange-termijn-veranderingen die ontstaan expliciet gemaakt. Samen Oplopen heeft via de ToC het hoogste doel bepaald (kinderen groeien gelukkig op in hun eigen gezin) en de afgeleide doelen bepaald (meer informatie over de vier doelen in Hoofdstuk 3). Daarbij bepalen we de activiteiten om de doelen te bereiken. Op grond van de metingen passen we de activiteiten aan of ontwikkelen we nieuw aanbod om de doelen nóg beter te bereiken.

We combineren zo het volgen van de negen levensgebieden, ontwikkeld door het lectoraat 'Participatie, Zorg en Ondersteuning' van de HU én de 4 doelen volgens de ToC en beschrijven die hieronder.

1.2 Wat meten we?

Bij het aanmeldingsgesprek met een gezin vullen gezinnen een uitgebreide vragenlijst in. Die zelfde lijst vullen zij in bij de evaluatie, als de coördinator de begeleiding van de koppeling afrondt.

In 2019 zijn er bij 20 gezinnen vragenlijsten vergeleken bij aanmelding en evaluatie. In 2020 bij 24 andere gezinnen.

In deze meting stellen we 35 vragen verdeeld over 9 levensgebieden. We bekijken de scores op 2 manieren:

1. We volgen de ontwikkeling op 9 levensgebieden van de gezinnen. Dit geeft aan hoe het met de gezinnen gaat.
2. Als Samen Oplopen hebben wij 4 doelen die we willen halen: dat ouders, kinderen en jongeren zich gezond ontwikkelen, dat ze meedoen in de samenleving, dat ze gelukkig zijn en dat ze zelfredzaam zijn.

2. De meting op 9 levensgebieden

Bij het invullen van de vragenlijst scoren gezinsleden met een 4-puntsscore of ze het oneens of eens zijn met een aantal stellingen:

Score 1: helemaal niet mee eens.

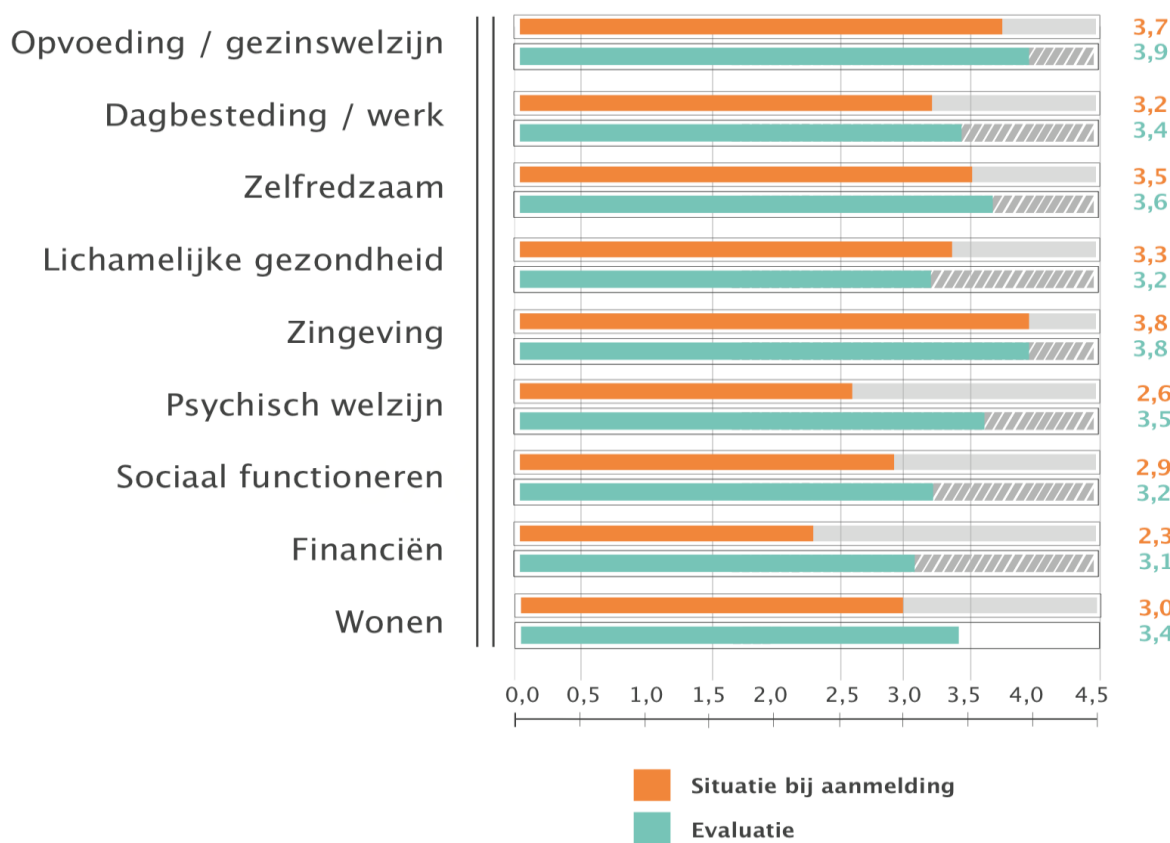
Score 2: beetje niet mee eens.

Score 3: beetje mee eens.

Score 4: helemaal mee eens.

Zo zien wij hoe zij hun functioneren ervaren en op welke levensgebieden zij wel of niet verbeteren en hoe veel zij verbeteren. De scores worden weergegeven in de volgende grafiek: *Ontwikkeling op 9 Levensgebieden van gezinnen 2020*

Ontwikkeling op 9 levensgebieden van gezinnen 2020

We zien dat gezinnen en jongeren, net als in 2019, tussen de start en de afronding van de begeleiding door Samen Oplopen op vrijwel élk levensgebied verbetering ervaren.

2.1 Uit de armoede en meer geluk

Het valt op dat gezinnen bij de intake de laagste scores toekennen de leefgebieden Psychisch welzijn en Financiën. Het laatste gebied gaat om de financiële armslag (armoede) en het zelf begrijpen en doen van de financiën. Na het traject met Samen Oplopen laten ze op alle gebieden verbetering zien en vooral op Psychisch welzijn en Financiën.

Het grootse positieve verschil wordt gezien bij het levensgebied '**psychisch welzijn**'. Gezinnen verbeteren van een 2,6 naar 3,5. Als je dit populair vertaalt naar een rapportcijfer, door te vermenigvuldigen met 2,5, dan stijgt het **rapportcijfer van 6,5 naar 8,8**.

Het 2^e gebied dat opvallend verbetert is het levensgebied '**Financiën**'. Gezinnen verbeteren van een 2,3 naar 3,1. Populair uitgelegd van een **rapportcijfer 5,8 naar 7,8**.

2.3 Psychisch welzijn: Gezinnen worden gelukkiger

Gezinnen zijn gestrest, moe, verdrietig, bang, boos en eenzaam als ze worden aangemeld bij Samen Oplopen. Juist op dit leefgebied zien we hoe belangrijk het is dat een vrijwilliger een vriendschappelijke band met de gezinnen opbouwt en helpt met het oplossen van problemen op gebied van financiën, sociaal netwerk, opvoeding, zoeken naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de samenleving, enzovoort. Gezinnen

worden zelfredzamer en gelukkiger: ze zijn minder moe, minder gespannen, minder eenzaam, minder bang, minder verdrietig en minder boos.

Wij geloven dat als je je gelukkiger voelt, alles beter gaat in het leven. Als ouders ontspannen zijn hebben zij meer positieve aandacht voor hun kinderen en groeien kinderen beter op, in hun eigen gezin. Inzet door Jeugdhulp, een Onder Toezicht Stelling of een dreigende uithuisplaatsing wordt hierdoor afgewend.

Dit belangrijke resultaat stimuleert ons door te gaan met deze manier van werken.

2.3 Financiën, gezinnen uit de armoede

De scores op financiën geven aan of mensen genoeg geld te besteden hebben en of zij zelf hun financiële administratie kunnen doen. Als we kijken naar waar de vrijwilligers gezinnen bij helpen, dan zien we dat er vaak geholpen wordt bij het ordenen van papieren en het op de juiste manier voldoen aan financiële verplichtingen.

Samen Oplopen stimuleert vrijwilligers de financiën niet over te nemen van gezinnen en jongeren maar om het eerst samen met hen te doen en het steeds meer aan hen over te laten. Gezinnen kunnen na de inzet van Samen Oplopen veelal zelfstandig hun financiën doen.

De coördinator helpt gezinnen meer financiële armsglag te krijgen met haar inzicht in het lokale aanbod en de eventuele doorverwijzing daar naar toe. Kinderen kunnen bijvoorbeeld aan veel gratis activiteiten meedoen. De coördinator meldt de gezinnen en kinderen aan bij de speciale minima-regelingen in de gemeente. Denk aan voedselbank, fonds kinderplicht, jeugdsport- en cultuurfonds, vakanties en kinderkampen voor minima, Sint en kerstacties door bijv. actie Pepernoot, Rotary of Lions, enz. De vrijwilligers regelen bijvoorbeeld de inschrijving bij zwembad en sport, gaan mee naar sporttrainingen of cursussen of gaan de eerste keren mee naar de voedselbank met de ouder.

Armoede is een van de grootste stressfactoren binnen gezinnen. Hieronder ziet u een overzicht van mogelijke gevolgen van opgroeien in armoede, uit het rapport van het Nederlands Jeugdinstituut (dec. 2015), [‘opgroeien en opvoeden in armoede’](#). We weten ook dat kinderen die opgroeien in armoede grote achterstanden oplopen, tot een achterstand in hersenontwikkeling aan toe.

*Het Nederlands Jeugdinstituut heeft een [brede opsomming](#) gemaakt van de wetenschappelijke kennis over de gevolgen van armoede op de ontwikkeling van kinderen. De volgende gevolgen werden geduïd:

- Er is een mogelijk effect op de psychosociale ontwikkeling;
  - Minder goede hersenontwikkeling en cognitieve vaardigheden (inclusief laaggeletterdheid);
  - In arme gezinnen zijn heel weinig kinderen veilig gehecht;
  - Armoede is een belangrijke risicofactor voor kindermishandeling;
  - Schoolprestaties zijn lager, vooral als gevolg van het lagere opleidingsniveau van de ouders;
  - Grotere kans op voortijdig schoolverlaten, zelfs wanneer de betreffende jongere goed mee kan komen op school;
  - Armoede is een risicofactor voor jeugdcriminaliteit;
  - Risicogroepen voor armoede hebben een slechtere gezondheid;
    - De levensverwachting is lager
- Lagere schooladviezen, lager onderwijs, minder kansen op de arbeidsmarkt;
- Risico op armoede op volwassen leeftijd.

Bron: Nederlands Jeugdinstituut (2015) Opvoeden en opgroeien in armoede

We zijn erg blij voor de gezinnen dat Samen Oplopen een belangrijke rol speelt in het verminderen van armoede en de negatieve gevolgen ervan. We zijn trots dat *Samen Oplopen een bijdrage levert aan minder armoede en meer geluk.*

Door al deze metingen zien we maar weer dat het belangrijk is om brede steun in te zetten in de gezinnen. Alles heeft met alles te maken. En je moet aan alle knoppen tegelijk draaien wil een gezin langdurig opknappen. Generalistische en holistische zorg voor gezinnen met complexe problemen is nodig!

2.4 Opvallende zaken

Gezinnen scoren bij aanmelding hoger in 2020 dan in 2019. Hoe verklaren we dat?

Samen Oplopen begeleidt een groot percentage gezinnen met een niet westerse achtergrond (zie bijgaande infographic) en veel ex-vluchtelinggezinnen met een status.

Gemeenten hebben de laatste jaren minder nieuwe vluchtelinggezinnen te huisvesten gehad. Gezinnen en jongeren wonen hier dus al wat langer en zijn tevredener. Het nieuw wonen in een land en komen uit oorlogsgebieden gaf veel stress. Gezinnen zijn naar een grotere woning gegaan, dit geldt ook voor een aantal jongeren.

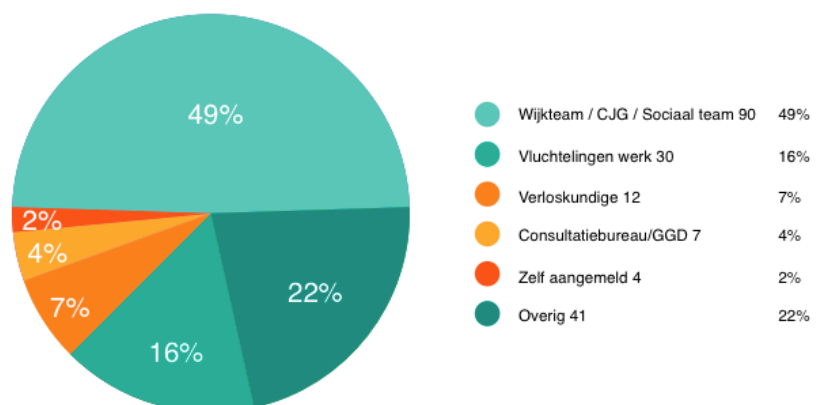
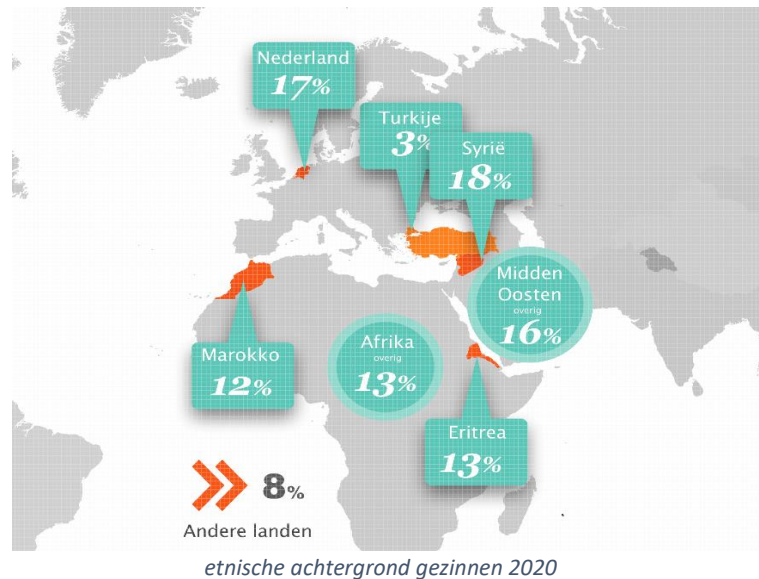
Ook zijn er wat laag-complexere gezinnen ingestroomd door de Coronaperiode.

Omdat doorverwijzers bezig waren met eigen crisis en de complexe casussen niet doorverwezen. Maar ook doordat we nieuwe vrijwilligers wierven die laag complexe zaken deden zoals beeldbellen met de kinderen en ouders in plaats van wekelijkse huisbezoeken waar veel wordt gesignaleerd. Deze vorm van steun was goed voor gezinnen met iets minder complexe problemen.

Het enige gebied dat licht achteruit is gegaan is lichamelijke gezondheid. Een verklaring daarvoor is de lockdown door Covid-19.

Samen Oplopen begeleidt veel gezinnen met complexe zorgen. Dat komt omdat veel gezinnen verwezen worden via de wijk- en buurtteams of Centra voor Jeugd en gezin (CJG's). Zie bijgaande infographic.

In deze gezinnen zijn al veel stress en zorgen. Vaak gaat de behoefte aan hulp en steun over meerdere levensgebieden.

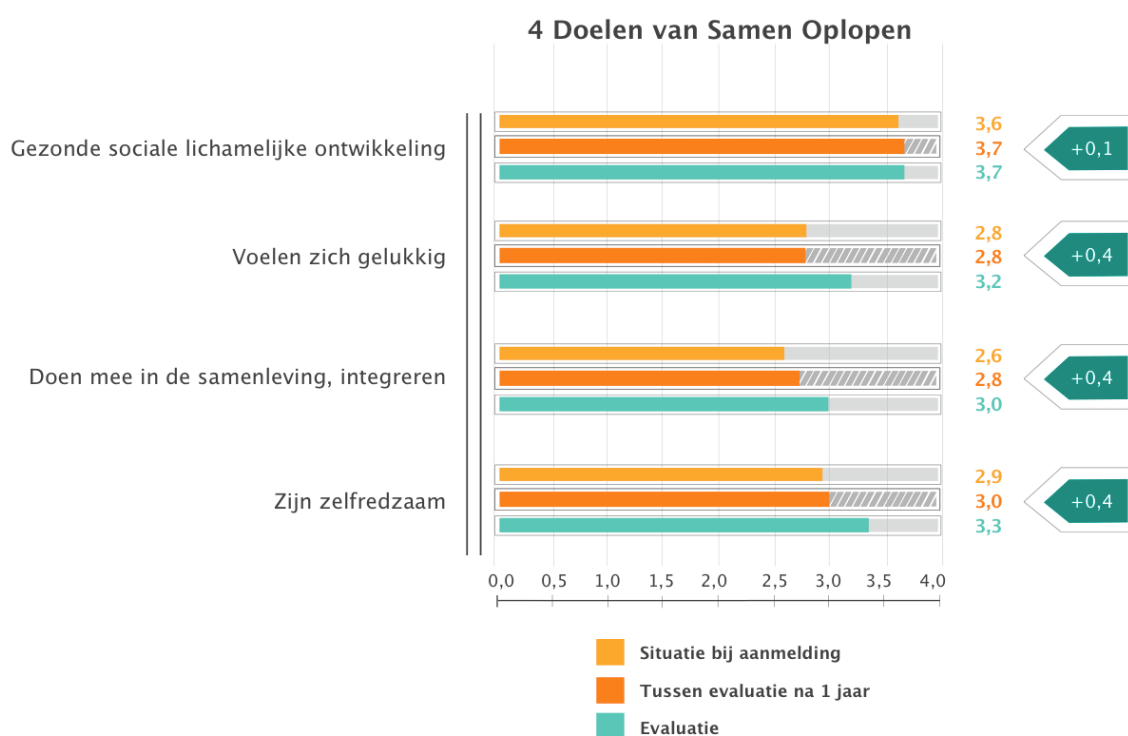

Doorverwijzers gezinnen

3. De 4 Impactdoelen van Samen Oplopen

We vinden het belangrijk dat de inzet van de vrijwilliger en de professional aanwijsbaar verschil maakt in de levens van de gezinnen, ouders, kinderen en jongeren. Daarom heeft Samen Oplopen 4 doelen opgesteld. We zien dat Samen Oplopen op alle fronten de doelen haalt. Gezinnen worden zelfredzamer, gelukkiger, ze integreren en participeren en de ouders en kinderen ontwikkelen zich gezonder.

We zien wel dat de verschillen kleiner zijn vergeleken met 2019 omdat de gezinnen met hogere scores instromen in 2020 (0-meting). De reden is beschreven in hoofdstuk 2. De evaluatieve scores (2-meting) zijn wel hoger dan in 2019.

3.1 Zelfredzaamheid

Bij zelfredzaamheid hebben wij de scores vergeleken die gaan over genoeg geld hebben om rond te komen, het zelfstandig financiën kunnen beheren, het kunnen lezen en begrijpen van de post, het om hulp durven vragen, geen hulp nodig hebben van professionals binnen WMO of jeugdzorg, je kinderen goed kunnen verzorgen, je gezond voelen en gezond eten en het huis schoon en opgeruimd kunnen houden.

3.2 Meedoen in de samenleving, integreren

Bij dit onderwerp hebben we de scores vergeleken die gaan over zelfstandig je administratie kunnen doen, goed Nederlands kunnen lezen en schrijven, ondersteuning nodig hebben van de professionele hulpverlening, contact hebben met je buurtgenoten, genoeg mensen om je heen hebben om je verhaal aan te vertellen. Maar ook of ze sporten, de Nederlandse taal goed beheersen, werk en vrijwilligerswerk hebben en het contact met de school van de kinderen kunnen onderhouden.

3.3 Gelukkig voelen

Bij dit onderwerp zijn de vragen vergeleken die gaan over het psychisch functioneren. Gezinnen hebben door de inzet van Samen Oplopen minder stress, angst en verdriet. Ze zijn meer uitgerust, slapen beter, ze zijn minder boos en minder eenzaam. Ze wonen fijner, en doen de dingen die ze graag doen en zijn tevredener over zichzelf. Ze zijn gelukkiger.

3.4 Gezonde ontwikkeling op emotioneel, sociaal en lichamelijk gebied

Bij dit onderwerp zijn de vragen vergeleken die gaan over het goed kunnen verzorgen van de kinderen, leuke dingen met hen kunnen doen, of de kinderen het goed doen op school of de opvang, of ze goed eten en slapen. Maar ook of ze tevreden zijn over hun gedrag, of ze goed kunnen spelen en of ze een goede vader of moeder zijn en een gelukkig gezin vormen samen.

4. Uitspraken van gezinnen

De uitspraken die gezinnen doen zeggen veel over hun situatie. De quotes komen uit de open vragen in de aanmeldingsformulieren en de evaluaties in 2020.

Een aantal quotes bij de aanmelding van gezinnen:

- *Er zijn veel spanningen in het gezin. We staan financieel onder druk. Ik vind soms opvoeden heel zwaar. Ik ben chaotisch van aard. Ik maak de dingen niet af.*
- *We zijn blij dat de kinderen naar school gaan en er geen oorlog is. Maar we voelen ons wel erg alleen. We hebben geen familie in Nederland.*

Een aantal quotes bij de evaluatie van gezinnen:

- *Ik vond de samenwerking met Samen Oplopen erg fijn*
- *Samen Oplopen heeft veel meer aan mijn verwachtingen voldaan dan ik ooit durfde hopen.*
- *Samen Oplopen heeft de juiste vrijwilliger bij ons gevoegd die goed aanvoelde wat nodig was. Zij heeft meer structuur en meer rust gebracht.*
- *We dachten dat de vrijwilliger ons ging onze helpen met zoals fiets aanvraag of post lezen. Dat is zeker gebeurd. Maar de vrijwilliger heeft ons met veel meer geholpen: met post en school, de Nederlandse taal, belasting en sport en tekenles voor de kinderen.*
- *Taal en administratie zijn twee dingen waarmee ik het meest ben geholpen, maar verder helpt M. mij eigenlijk met alles.*
- *Het gaat heel goed, heel anders dan een jaar geleden. De kinderen doen het heel goed op school. Ze voelen zich veel beter en gelukkiger. Geen bedplassen meer. Ze zijn niet meer bang, ze zijn rustig. Ze voelen zich veilig en ze zijn veel positiever naar elkaar toe.*
- *Esther bracht veel gezelligheid bij ons, ze voelde als een vriendin van ons gezin.*

- *Het gaat heel goed. De schulden zijn allemaal bijna helemaal afgelost. Mijn hoofd is nu veel rustiger, ik heb niet meer zoveel stress en ik hoef niet meer veel te huilen dat is voor mijn kinderen ook fijn.*
- *Heel veel heeft mij geholpen: hulp met de computer, hulp met contact met school, samen praten leuke dingen doen met mijn kinderen gratis spullen regelen voor mij via de kringloopwinkel en nog veel meer.*

5. Waar hielpen vrijwilligers bij?

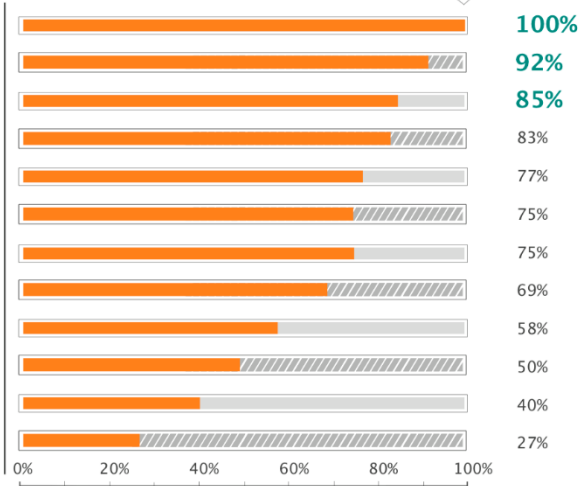
Uit de vragenlijsten bleek dat vrijwilliger vooral steun, raad en advies gaf, gezelligheid in het gezin bracht en als een vriend of vriendin was. Maar veelal hielp hij/zij ook bij de post, papieren, de taal, het maken van nieuwe contacten en in de contacten met instanties.

Hieronder ziet u in percentages waar vrijwilligers de gezinnen mee hielpen (gevraagd bij de evaluatie ofwel 2-meting aan gezinnen).

Vragenlijst: De vrijwilliger heeft mij geholpen met:

met het geven van steun, advies en raad
met het brengen van gezelligheid in ons gezin
Ik wil dat de vrijwilliger een vriend/of vriendin voor mij/ons is
met de post, papieren en administratie
met de Nederlandse taal
met het leggen van contacten met andere mensen
leuke dingen doen met het gezin
In het contact met instanties
met de opvoeding van de kinderen
met de financiën
in het contact met de school/opvang van de kinderen
met het op orde brengen van het huishouden

IMPACT METING

6. Rapportcijfer van gezinnen aan de vrijwilliger en coördinator

De gezinnen gaven in 2020 de **vrijwilligers** bij afronding van de koppeling (de evaluatie) **gemiddeld een rapportcijfer 9,8**. Aan de **coördinator** gaven zij **een rapportcijfer 9,6**.

Wat een prachtige cijfers! Hieruit spreekt de dankbaarheid van gezinnen. En hoe belangrijk de toegewijde aandacht van vrijwilligers en de coördinator van Samen Oplopen is voor de gezinnen.